

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 29. Zettortdeenâ 16tâ Juhli 1842.

Jehkabs un Kristihne.

(Stahstis)

Pirma nodatta.

Marias-leija.

Seemel-Amerikâ kahdâ walsti irr mehrena un lohti jauka eeleija, kas no trim puffedim ar jaukeem kalnineem un no rihta-puffedes ar skaidru uppi apwalnota. Schinni jaukâ eeleijâ scha gaddu fimtena eesahkumâ usmettahs kahds wahzu seminturris, wahrâ Wihlips Leonards. Tê winsch ar farwu gaspaschu, mihleem behrneem un sailmi isredsejahs sewim paleekamu weetu, usbuhweja kohschas ehkas, eetaiffja dahrsus un tihrumus, kas baggatus augkus isdewe. Lohti jauki tē bija usskattoht jaukas drumas, fwehtibas pilni dahrsi, saltas plawas un puffainas gannibas. Leonards scho jauku mittekli nofauze sawas laulatas draubsenes Marias gohdam par Marias-leiju.

Bija jauks waffaras waffars un wiffi Marias leijas eedsihwotaji jaw bija istabâ sagahjuschi, ar daschadeem maseem rohkas-darbeem to deenu pabeigt; tikkai diwi jauni Neegeri jeb Afrikaneri fehdeja brugga preekschnammâ us akmina treppehm kurwischus pihdami. Nehness lohti jauki spihdeja un apgaismoja tapatt schohs diwi strahdneekus, kâ arri winnu rohku-darbu.

„Muhfu gaspascha irr tihri engelis,“ tâ ta Neegereene Kristihne, weenpadesmits gaddus wezza meitene us farwu brahli Jehkabu pfluffu fazzija. „Kâ winna manni mihligi kohpe, kad biju slinna, skaidri kâ farwu paschu behrnu, kamehr atkal tik wessela paliktu kâ tu, un warreju strahdabt. Un kahda jauka winna isstattahs ar saweem dselteneem matteem un baltu mihligu waigu. Man schkeet, kâ tahda seiija laikam arri ir teem engeleem debbestis.“

„Un ko tu dohma no muhfu kunga?“ tâ Jehkabs, winnas brahlis, tas diwpadesmits gaddus

wezs Neegeru puifis waizaja. „Woi winsch muhs ne mahzija lassihht un rakstihht? Woi winsch arri ne mahzija no mihla Deewa un Pestitaja, un woi muhs ne likke kristihht un tohs jaukus kristigus wahrnus dewe?“

„Nik!“ tâ Kristihne schnufftedama wehl runnaja, „kaut jelle muhsu mihlai mahtei arri tâ klahthohs! Kas sinn, kâ winnai taggad klahjahs un woi winna wehl dsihwa?“ To fazzijuse, ta ais raudaschanas ne spehje wairak runnabt.

„Nimstees Kristihne!“ fazzija Jehkabs un gribbeja scho eepreezinabt, winnas rohku fatwerdams, „woi wehl ne peeminni to perschinu, ko muhsu mihlajs kungs muhs mahzija dseedabt, kad mehsh par farwu mahti behdajamees:

Deews labbi darr', ko darridams,
Zir taisnis sawâ warrâ;
Loi sahht ar man, kâ dohmadams!
Es zeeschu kluffâ garrâ.
Winsch irr mans Deews,
Kas man pateef?
Ne atstahs mannâs behdâs.
Tam laujohs, kad firds ehdahs!“

Patlabban atskanneja pulkstena balsâ mihligi, kas wiffus muischas eedsihwotajus us wakkara-pahrtareem aizinaja. Muhfu jaunekli arri nolikke farwu darbu pee mallas; Kristihne slauzija sawas azzis ar sillu preeksch-autu un tad abbi sakehruschees eegahje pahrtaru-istabâ. Tê wiffi zitti mahju laudis jaw bija sagahjuschi. Katrs fehdeja sawâ sinnamâ weetâ. Paschâ gallâ namatehws patš; winnam pa labbu rohku sawa gaspascha ar behrneem un pa kreisu rohku winna deenestneeki katrs pehz sawa wezzuma rindê, un wiffsbeidsiht Jehkabs un Kristihne. Kad nu arri schee bija sawâ weetâ un namma-tehws wiffas weetas pilnas redseja, tad tuhlin atskanneja mihliga dseefma, kurras skanna pa wallaju lohgu kalnôs jauki atskanneja. Kad dseefma bij beigta,

tab namma-tehws lassija preekschâ weenteesigu un firsnigu wakkara-luhgschanu. Wînsch pazeize Deewain par wissahm tahm garrigahm dahwanahm, so tas teem pagahjuschâ deenâ peeschfihris un dahwinajis; wînsch luhdse to Wîssuschehlîgo, lai sawa mihla Dehla Jesus Kristus labbad teem peedohd wissus greklus, ar so wînni dohmâs, wahrdds un darbds noseeguschees, so taf ir katris pee sewis apstinnajahs, un wissu wahrda apsohlijahs no tahm wainahm, so schodeen padarrijuschi, turymal tikkuschi fargatees, grehfeem pretti turretees un joprohjam dshitees us to, sawa Runga un Pestitaja preekschihmei pafak darriht. Beidsot wînsch wissu sawu nammu ta Wîssu-warrena fargaschanai atwehleja, lai tas wînnus appalsch saweem spahrneem nemun un atspirguschus ristâ us jauneem deenasdarbeem atkal mohdina.

Pehz luhgschanas atkal dseesimu nodseedaja, pehz kurras wissî zits zittam mihligi labbu nakti wehledami ischfihrahs un pehz pufstundas meerigs kluffums walidija wissâs mallâs.

Dhtra nodakka.

Behdigs wehsts.

Dhtra deenâ Jehkabs un Kristihne nomannija, ka wînnu mihli Rungi ne bija wairs tahdi preezigi, kâ wakkar, bet sakkuminuschi un nemeerigi. Pats namma-tehws schodeen ne mas tã kã zitturei' ne isnahze sawus laudis pee darba waddiht, bet ar sawu gaspaschu un wezzaku dehlu Wîkkumu kambari eefehguschees turrejahs. Wînnu meitenes Marie, Auguste un Lawihse par istabu ween dshwoja un kad arri kahds no teem ahra parahbijahs, tad, kâ ween warredams fargajahs sawas farkanas saraudatas azzis rahdiht.

Wehl ihsti ne bija pufsdweena klah, tad jaw atskanneja mahjas pulkstens, bet — schoreis pawissam zittadi un ne mas tã, kã zittas reisès. Jehkabs un Kristihne, kas atkal sawu wakkareju darbu strahdaja, tahdu skannu dsirbedami lohti fabihjahs. Tee ne warreja saprast ko tahda swannischana nelakã, nosihmejoht; bet teem tomehr islikkabs, ka kahda leela nelaine effoht

klah. Wînni sajukkuschî nosweede sawu darbu un pee katras pulkstena swannas nodrebjea.

Nu no wissahm puffedm laudis, kalpi un kalpones fabihjuschees tezzeja kohpã. Wîkkums, pascha lunga wezzakais dehls, stahweja durwis un lifke wisseem saeet pahbaru istabã. Tã nu wissî lautini, kas wakkar wakkara un schorihbî juschi kohpã, atkal sapulzejahs, tif ween pats namma-tehws wehl ne bija klah. Bet tif preezigi, kâ wakkar wakkara, wairs ne weens ne bija, jo wissî bij nemeera un sajukkuschanas pilni. Tumscha runna atskanneja pa mallu mallahm un tee deenesneeki zits zittam tschuksteja ausis, so katrs no tam dohmaja. Namma-mahte ar saweem behrneem bij atgreesusees prett lohgu un stahweja kluffu.

Beidsot durwis atwehrabs un Leonards pats eenahze. Tuhlin wissî sawas azzis us wînnu mette, itt kã prassidami, kas nu buhschoht? Wissa istaba bija kluffa, kã tufschâ basniza. Leonards arri isstattijahs sawads ne kã zittas reisès; bet to warreja redseht, ka wînnu prahts bija meerigs un Deewain nodewees! Kad Jehkabs un Kristihne wînnu eeraudisja, tad teem firds palikke weeglaka. Wînsch nu stahjahs wisseem preekschâ un nehmahs tã runnah:

„Draugi! tas kungs, ka warrã mehî wissî stahwam, taggad mums grubtu pahrbaudischanu uslizzis, — mums schodeen pat wehl zittam no zitta jachfirrahs! Tas kohpmanis N. pilksatã, kam manna leelaka mantas dalka bija rohka, irr bankrotè krittis un — schai sinnai klah mannim arri nahze ta ohtra, ka es to leelu prazessi, kurrã jaw schai semmè atnahzis eekuhlohs, effoht waspehlejis. Tã nu es peepefchi esmu tam wissu-nabbagakam no jums libdigs palizzis. Schodeen pat nahs tas, kam schis mans nams ar wisseem dahrseem, laukeem, plawahm un ar wissu mantu nu peederr, to eenemt...“

Tã wîhrs palikke kluffu. Jo kad us to dohmaja, ka tam jaastahjahs no tahs weetas, so pa dauds gaddeem puhledamees no pohsta weetas bij pataisjîs par augligu un swehtigu mittekli, — tahs dohmas tam aisrahwe balfi. Wissî wînnu

deeneftneeki nu raudaja un waimanaja gauschi. Wiini skuhpstija sawu kungu rohkas un raudadami apsohlija winnus ne atstah, bet ar sawa waiga sreedreem teem palihdseht sew jaunu weetu eetaifht. Leonard's par tahdu mihlestibu un us-tizzibu firdi aisgrahbts teem pateize un no teem nogreesees, peegahje pee Jehkaba un Kristihnes, kas beidsama galla noskummuschi stahweja.

„Nabbagi behrni!“ ta winsch us teem fazzija un affaras tam skrehje pahrswaigcem, „jums es to behdigu websti nesses! Man preeksch juhfu laika nekad Keegeru wehrgi naw bijusch. Bet kad preeksch diweem gaddeem eeksch N. pilfatas us tirgu juhs eeraudstju, redseju juhfu mugguru ar pahragu isgrawotu un kad juhfu mahte bes jums tikke us R. pilfatu pahrdohra un kad arri dsirdeju, ka tas negants nahburgs par jums sohlija, tad manna firds par jums eeschelohjabs un es juhs no winna naggeem glahbu. Es nu arri jaw gribbeju juhs atlaisf par brihweem, bet — Deewam scheid! — taggad tas wairs naw manna warrâ. Lihds ar wissu mannu nammu un mantu arri juhs taggad tam pascham nifnam swehram peederrat un nekahda wihs winsch juhs man ne atlaisch, ka to mans weetneeks no pilfatas mannim rakstijis. Tomehr ne ismissejeetees — „un ne bihssteetes no teem, kas to meefu nokauj, un to dwehfeli ne warr nokaut; bet bihssteetes wairak no ta, kas meefu un dwehfeli warr nomaitahf ellé.“ (Matt. 10, 28) Palaujeetees us Deewu un paleezeet Deewam ustizzami. Jhpaschi: „„mihlojeet sawus eenaidneefus, wehlejeet labbu teem, kas juhs nolahd, darrajt labbu teem, kas juhs eenihd, un luhdseet preeksch teem, kas juhs apfaintina un waija.““ (Matt. 5, 44.)

Jehkabs un Kristihne nokritte pee semmes un elfodami apkampe sawa labbadarritaja kahjas. Schis sawas rohkas likke us winnu galwahm, tohs swehtija un no semmes pazehlis, skuhpstija. Arri mihla namma-mahte patte tohs ar mahtes mihlestibu apkampe, un pee firds speede un, patte lihds raudadama, mefleja tohs eepreezinaht. Winnas trihs meitinas arri scheem nabbadstneem

peeglaudijabs un teem flauzija affaras no waiga. Leonarda dehls Wittums us teem fazzija: „Pas wehli tam Kungam sawu zekku un zerre us winnu, tad winsch gan darrihs.“ (Dahw. ds. 37, 5.) Winsch irr Pestitajs un Glahbejs waijadsiba; winsch irr Danielu no lauwahm ispestijis.“ Masajs 5 gaddus wezs Indrikis Kristihnei, ko tas lohti mihloja, affaras ar baltur lakkatu noslauzidams, fazzija:

„Kad zilweki wairs ne warr palihdseht, Tad zerr' us Deewu, tas to gan warr speht.“

Scho perschinu tas mihligs behrns ne fenn bij mahzijees no sawas mahtes.

Nu wissf namma-laudis un faime isklidde sawu masu mantinu falassihf, kas teem bij wehlela lihds nemf. Bet Jehkabs un Kristihne cegahje sawa kambarina, aissehde durwis, fritre te us zekkeem semme un ar karstahm luhgschanahm un affarahm pluhstohf peeluhdse to, kas tapat ir to melnu zilweku, ka irr to baltu Deews un kurra tehwa azzis luhko tapat us teem nabbageem, ka us baggateem, tapat us semmeem, ka us zeeni-geem.

Kad bij beigusch Deewu luhgt, tad wiini jutahs fewi lohti spirdsinatus, stiprinatus un drohschinatus, un ar meerigu firdi nu eegahje saweem draugeem palihdseht us zekku fataifitees. Kristihne weegli wisseem apfahrt lehka, brihscham tam, brihscham zittam to waijadsigu leetu pasneegdama, ko tee sawds zekka sohmds bahse. Bet Jehkabs panehme to wissmuffako kurwiti, ko schodeen bij nopinnis, aistezzeja dabrsa un to peepildija ar teem wissu-gahrdakeem kohku-augleem, ko saweem mihleem labba-darritajeem pasneedse, ar ko zekka atspirdsinatees.

(Zurplittam wairak.)

Zeesas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts 10. 10. 10., tohp no Krobna Elfschnu pagasta teesas wisseem par radu dewejeem ta lihdschinniga Elfschnumuschas fainneeka Wahrtin Puscharneek no Lufstu-Indrikanus mahjahm sinnamu darrihs, ka par to mantu ta peeminnetta fainneeka, kas sawas mahjas no Zur-

geem f. g. sawam wezzafam behlam atdewis, konkurse spreesta. Talabb teel wissi, kam kahdas praffischanas seb zittas kahdas wajadfibas buhtu pee tahs mantas ta Mahrtin Puschbarneeka, usazinati, pee saudeschanas sawas teefas diwu mehneschu starpa, un wisewehlak lihds 21mu August f. g., kas par to weznigu un isflehgshanas terminu noliktis, sawas praffischanas un wajadfibas usdoht un pehz Kursemmes semneeku likkumu gramatas 493. S. tal isflehgshanas=termina woi paschi woi zaur weetneekem scheid peeteiktees un teefas spreedumu sagaidiht. Zo buhs wehra list! Ellschnumuischa, 22tra Zuhli 1842. 2 (Nr. 528.) R. Usan, pagasta wezzafais.

Ruhbohm, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wissi pee Leelas Gezawas peederrigi pagasta lohzeckli, kas taggad sweschods pagastods dsihwo, tohp usazinati, pee tahs schai gadda gaidamas pahrrakstischanas sewi tur list peerakstitees, kur tee taggad usurrabs, un ar tahm peederrigahm pahrrakstischanas=sibnehm wisewehlak lihds 20tu Zuhli f. g. paschi pee Leelas Gezawas pagasta teefas peeteiktees, lai tohs warretu no schi pagasta rukteem isdsehst. Teklaht tohp arri tahs gohdigas pagasta teefas, kurren pagastods Gezawas laudis dsihwo, luhgtas, tohs paschus ne ween prespeest, scho usazinaschyanu paklausiht un sawus Krohna=nobohschanu: un magasihnes=parradus scheid

atlihdsinah, bet arri turplikkam neweenam Gezawas pagasta lohzecklin, kas sawu meldeschyanu us weetas ne warretu peerahdih, sawa pagasta mahjas=weetu doht, ja winnas ne gribb zaur tam fuhosiba un kildä Fluht. Leela Gezawa, 3schä Zuhli 1842. 1

(Z. S.) ††† Jehkab Strehlneck, peesehdetais. (Nr. 142.) Teefas ffrihweris Ewertis.

Us muischaswaldschanas gribbeschanu tohp wissi pee tahs pee Dohbeles aprinka peederrigas dsimtas Salkasmuischas peederrigi pagastia lohzeckli, kas ar un bes passelhm zittods pagastods usurrabs, zaur scho usazinati, pee tahs schai gadda gaidamas pahrrakstischanas, pehz teem pahr scho leetu nospreestem likkumeem, tur list peerakstitees, kur wianni taggad usurrabs, un turklaht wisewehlak 14 deenu starpa, no appalksch rakstias deenas, sawu taggadeju ueturshanas=weetu scheid sinnamu darriht, un tai pascha laika sawus Krohna=nobohschana: un pagasta=parradus bes kaweschanas atlihdsinah, zittadi ar winneem ka ar wasankeem un pasauls=staiguleem darrihs. Zapat tohp arrihsan tahs pagasta teefas kurren pagastods peeminneti Salkasmuischas pagasta-lohzeckli usurrabs, luhgtas, tohs paschus sawods pahrrakstischanas=ruffods uenemt, un pahr teem pee laika schai pagasta teefai sinnu doht. Salkamuischa, 11ta Zuhli 1842. 3

(Nr. 57.) ††† Anse Rumlau, preekschschdetais. J. J. Katelycke, pagasta teefas ffrihweris.

Naudas, labbibas un prezzu turgus us plazzi. Ribga, tanni 6ta Zuhli 1842.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Rv.		Rb.	Rv.
i jauns dahlberis gelbeja	1	33	i pohds kannepu tappe maksahs ar	1	—
i puhrs rudsu tappe maksahs ar	1	70	i — linnu labbakas surtes — —	1	80
i — kweeschu — —	3	—	i — — sliktakas surtes — —	1	60
i — meeschu — —	1	25	i — tabaka — —	—	65
i — meeschu=putrainu — — —	1	90	i — dselses — —	—	75
i — ausu — — —	—	90	i — sweesta — —	2	20
i — kweeschu=miltu — —	4	—	i muzza silku, preeschu muzza — —	7	—
i — bihdeletu rudsu=miltu — — —	2	50	i — — wisfchnu muzza — —	7	25
i — rupju rudsu=miltu — — —	1	70	i — farkanas fahls — —	7	—
i — firmu — — —	1	60	i — rupjas leddainas fahls — —	6	—
i — linnu=sehklas — —	2	50	i — rupjas baltas fahls — —	4	40
i — kannepu = sehklas — —	1	50	i — smalkas fahls — —	4	—
i — kimmeru — — —	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffes: Waldischanas=rahts H. Weitler.